

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-16

Ärendenummer KULT-2025-00289

Handläggare

Nina Wallgren

Telefon: 031-368 34 72

E-post: nina.wallgren@kultur.goteborg.se

Yttrande till Västra Götalandsregionen gällande utredning om att ta över huvudmannaskap för Blåsmusik i Väst

Förslag till beslut

1. Kulturnämnden godkänner förvaltningens svar på remiss från Västra Götalandsregionen gällande *Utredning om förutsättningar att överta huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst*.
2. Kulturnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till regionstyrelsen.

Sammanfattning

Regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen (VGR) har gett regionstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningar för att ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst. En utredning har genomförts som är skickad på remiss till flera instanser, däribland regionala kulturbolag och Göteborgs Stads kulturnämnd, med sista svarsdatum 16 juni.

Blåsmusik i Väst är huvudman för blåsorkestern Göteborg Wind Orchestra (GWO) och har ett långsiktigt uppdrag från kulturnämnden i Västra Götalandsregionen. Blåsmusik i Väst har även ett riktat stöd från kulturnämnden Göteborgs Stad.

Utredningen kommer fram till att fördelarna inte överstiger nackdelarna för ett övertagande av huvudmannaskapet och rekommenderar därför att VGR inte tar över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst.

GWO har idag uppdrag som Flygvapnets Musikkår utan fast finansiering och på avrop för varje enskilt uppdrag. Förvaltningen är positiv till att orkestern skulle nå ett avtal med Försvarsmusiken, oavsett huvudmannaskap, och att Försvarsmusiken kan vara den ytterligare finansiären för en stabil och långsiktig finansiering av orkestern.

Förvaltningen bedömer att det finns fördelar för Blåsmusik i Väst om Västra Götalandsregionen övertar huvudmannaskapet vad gäller framför allt stabilitet kring ekonomi och administration.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Blåsmusik i Väst har ett långsiktigt uppdrag från kulturnämnden i Västra Götalandsregionen och uppbär stöd för 2025 på totalt 12 239 803 kronor inklusive

statsbidrag inom ramen för kultursamverkansmodellen. Kulturnämnden Göteborgs Stad beviljade 2 556 000 kronor i Riktat stöd för 2025 till Blåsmusik i Väst.

Ärendet påverkar inte kulturnämndens totala budget. För Blåsmusik i Väst skulle ett regionalt huvudmannaskap troligen leda till en mer stabil och förutsägbar ekonomisk situation.

Bedömning ur ekologisk dimension

Kulturförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen arbetar för att stärka det fria kulturlivets förutsättningar och villkor för att kunna verka i staden enligt Göteborgs Stads kulturprogram. Ärendet relaterar till organisatoriska förutsättningar för en stödmottagare och har bäring på en enskild aktörs möjligheter att bedriva en professionell blåsmusikorkester i staden och regionalt. Aktören samverkar genom sin verksamhet Blåsmusikcentrum med kulturskolor både i Göteborg och i regionen för att barn och unga ska få möjlighet att uppleva och inspireras av professionella musiker och en stor blåsmusikorkester.

Ärendet bedöms inte påverka enskilda barn direkt eller i den omfattningen att en särskild prövning av barns bästa har genomförts.

Bilaga

1. Remiss från Västra Götalandsregionen gällande utredning om att ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst

Expedieras till

Regionstyrelsen regionstyrelsen@vgregion.se

Ärendet

Regionstyrelsen har den 6 mars översänt en remiss till kulturnämnden gällande en utredning om förutsättningar för Västra Götalandsregionen att ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst. Kulturnämnden har getts möjlighet att lämna synpunkter. Yttrande ska lämnas senast den 16 juni.

Beskrivning av ärendet

Regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen (VGR) har gett regionstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningar för att ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst.

Motionären menade att ett övertagande av huvudmannaskapet skulle kunna bidra till att stärka blåsmusiken generellt och orkesterverksamheten i synnerhet samtidigt som blåsmusikcentrum får bättre möjligheter att verka och växa.

En utredning har genomförts som är skickad på remiss till flera instanser, däribland regionala kulturbolag och Göteborgs Stads kulturnämnd.

Utredningen har genomförts genom intervjuer med berörda organisationer och genomgång av tidigare utredningar och beslut. Utredningen går igenom skäl och konsekvenser för VGR att ta över huvudmannaskapet respektive att inte ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst. I en samlad bedömning kommer utredningen fram till att fördelarna inte överstiger nackdelarna för ett övertagande av huvudmannaskapet. Utredningen rekommenderar därför att VGR inte tar över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst.

I remissutskicket från regionstyrelsen finns inte några specifika frågeställningar eller önskemål om att nämnden tillstyrker eller avslår förslaget.

Nuvarande stöd och uppdrag från VGR och Göteborgs Stad

Blåsmusik i Väst har ett långsiktigt uppdrag från kulturnämnden i Västra Götalandsregionen 2025–2026 där de under uppdragsperioden ska bedriva en musikverksamhet i Västra Götaland med Göteborg som hemvist. De har bland annat i uppdrag att stärka blåsmusikens hela ekosystem samt utveckla rollen som regionalt blåsmusikcentrum med särskilt fokus på kulturskolan och uppsökande arbete för barn och unga i olika geografiska delar av Västra Götaland.

Blåsmusik i Väst har ett riktat stöd från kulturnämnden Göteborgs Stad. Verksamheten har varit föremål för flera utredningar genom åren. Förvaltningen har ett pågående uppdrag att se över stödformen Riktat stöd och hanteringen av respektive organisationer inom stödformen. Förvaltningen föreslår i översynen att Riktat stöd upphör efter 2026-12-31 och att Blåsmusik i Väst hänvisas till att söka Verksamhetsstöd inför 2026.

Blåsmusik i Väst och Göteborg Wind Orchestra

Blåsmusik i Väst bildades 2020 som ekonomisk förening och är huvudman för blåsorkestern Göteborg Wind Orchestra (GWO). Tidigare huvudman var Stiftelsen Göteborgsmusiken.

GWO är en professionell blåsorkester med lång tradition från Göteborg. Spårvägspersonalens Musikkår som bildades redan år 1905. Orkestern har under åren uppträtt under flera olika namn fram till 2007 när orkestern bytte till Göteborg Wind Orchestra (GWO).

Orkestern har 22 halvtidsanställda musiker i grundbemanning och huserar sedan 2023 i Haga konserthall centralt i Göteborg. GWO ger konserter i Göteborg och i hela Västra Götaland. Orkestern kännetecknas av musikalisk bredd och gränsöverskridande samarbeten med både lokala och nationella musiker och artister. GWO genomför även barn- och skolkonserter, workshops och samarbeten med verksamheter inom det ideella musiklivet.

Förvaltningens kommentarer

Förvaltningen är generellt positiv till att regionstyrelsen utreder frågan om huvudmannaskap för GWO eftersom frågan har varit aktuell i tidigare utredningar. Förvaltningen hade gärna sett fördjupade resonemang kring vissa skäl och konsekvenser men anser ändå inte att fler utredningar behövs i nuläget.

GWO har idag uppdrag som Flygvapnets Musikkår utan fast finansiering och på avrop för varje enskilt uppdrag. GWO har pågående dialog med Försvarmusiken och målet är att nå ett avtal som innebär att orkestern kan bli avtalsorkester hos försvarmusiken.

Förvaltningen är positiv till målet att orkestern skulle nå ett avtal med Försvarmusiken, oavsett huvudmannaskap, och till följd av det vara finansierad från fler offentliga stöd- och uppdragsgivare. Ett avtal skulle troligtvis även innebära synergieffekter på hela verksamheten utifrån möjligheter till repetitioner och framträdanden.

Blåsmusik i Väst lyfter själva förväntade fördelar som ökad långsiktighet, tryggade anställningar och minskat ansvar för administration med en regional huvudman.

Förvaltningen instämmer i de förväntade fördelarna och ser positivt på om GWO ingick i ett sammanhang med ett regionägt kulturbolag med delade resurser för administration, ekonomi och HR.

Skäl för VGR att inte överta huvudmannaskapet

I utredningen uppges att kommunalt stöd inte kan beviljas till verksamhet som har en annan offentlig huvudman enligt Göteborgs Stads riktlinjer för kulturstöd.

Förvaltningen förtydligar att enligt kulturnämndens regler för kulturstöden beviljar kulturnämnden inte stöd till kommunalt, regionalt eller statligt finansierade institutioner, förvaltningar eller bolag, vilket GWO skulle stämma in under med en regional huvudman.

Utredarna uppger flera ekonomiska konsekvenser för VGR i det fall huvudmannaskapet skulle tas över och betonar att eventuellt övertagande bör vara kostnadsneutralt. Förvaltningen förstår argumentationen och om ytterligare medel från det fria kulturlivet eller andra fria medel tas till en institution kan det bidra till urholkning av stödsystemet.

Utredningen lyfter även frågan kring lokaler som ett skäl för att inte ta över huvudmannaskapet. Västfastigheter uppger att VGR inte har några lediga lämpliga lokaler i Göteborg och att det är oklart om VGR skulle kunna ta över befintligt hyreskontrakt och för hur lång tid.

Förvaltningen ser positivt på GWO:s nya lokaler i Haga konserthall, som innebär nya möjligheter för verksamheten att växa. På en mellanstor scen med kapacitet för ca 1000

sittplatser finns förutsättningar för fler samarbeten med välkända musiker och artister, större publik och ökade biljettintäkter samt möjlighet att hyra ut för gästspel.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen anser att Blåsmusik i Väst är betydelsefulla inom blåsmusikens ekosystem och ger förutsättningar för professionella musiker att verka i Göteborg och regionalt.

Förvaltningen bedömer att det finns fördelar för Blåsmusik i Väst att få Västra Götalandsregionen som huvudman gällande stabilitet och synergieffekter, framför allt kring ekonomi och administration men även i musikaliska och konstnärliga avseenden.

Förvaltningen konstaterar dock att ett regionalt huvudmannaskap påverkar Göteborgs Stads finansiering till verksamheten utifrån kulturnämndens regler för kulturstöden.

Om ett övertagande inte blir aktuellt bedömer förvaltningen att ytterligare finansiella samarbeten behöver utvecklas för att Blåsmusik i Väst ska få den grundfinansiering som de har uttryckt behov av. Försvarsmusiken kan utgöra den samarbetspartnern för en stabil och långsiktig finansiering av orkestern.

Anna Rosengren

Sofia Lubian

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Kultur och samhällsutveckling

Datum 2025-03-06

Diarienummer RS 2025-01380

Remissinstanser enligt nedan

Remiss av utredning om förutsättningar att ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst

Regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen har gett regionstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningar att ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst.

Utredningen har genomförts genom intervjuer med berörda organisationer och genomgång av tidigare utredningar och beslut.

Utredningen har presenterats för Koncernledning Kultur och regionstyrelsens ägarutskott har informerats om remissen.

Ni bereds nu tillfälle att yttra er över förslaget.

Så svarar ni

Yttrande över remissen ska inkomma senast den 16 juni 2025. Svaret skickas in i wordformat (döpt med nämnden/styrelsens/organisationens namn) till regionstyrelsen@vgregion.se

Ange diarienummer RS 2025-01380 i ämnesraden. Ange även kontaktperson för ert remissvar.

Så behandlas synpunkterna

Västra Götalandsregionen sammanställer och behandlar de inkomna synpunkterna efter att remissperioden är slut.

Därefter lämnas utredningen efter eventuella justeringar till ägarutskottet för beredning inför beslut i regionstyrelsen och regionfullmäktige.

Remisshandlingar

- Remissversion Utredning om förutsättningar att ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst

Frågor

Har du frågor är du välkommen att kontakta Elisabet Ericson,

elisabet.ericson@vgregion.se eller Jennie Jevinger

jennie.jevinger@vgregion.se

Vi ser fram emot att ta del av era remissyttranden!

Med vänliga hälsningar

Håkan Sandahl
Regiondirektör

Johan Flarup
Direktör Kansli och säkerhet

Remissinstanser

Kulturnämnden kultur@vgregion.se

Styrelsen för kulturutveckling kultur@vgregion.se

Göteborgs Symfoniker AB info@gso.se

GöteborgsOperan AB info@opera.se

Blåsmusik i Väst ekonomisk förening, mail@gwo.se

Kulturnämnden i Göteborgs stad kultur@kultur.goteborg.se

Kultur- och fritidsnämnden i Vänersborgs kommun (yttrande kan samordnas med Nationellt centrum för musiktalanger)
kulturfritid@vanersborg.se

Nationellt centrum för musiktalanger (yttrande kan samordnas med kultur- och fritidsnämnden)
ulrich.kaatz@yomacenter.se

Vara Konserthus AB, info@varakonserthus.se

Högskolan för Scen och Musik, prefekt Jesper Lundgren,
jesper.lundgren@hsm.gu.se

Försvarsmusiken, LG-fomus@mil.se

För kännedom till:
Gotlandsmusiken helena.wessman@gotlandsmusiken.se

Koncernkontoret
2025-02-25

Utredning om förutsättningar att ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst

Datum: ÅÅÅÅ-MM-DD

Dokumentnamn: Dokumentnamn

Diarienummer: Diarienummer

Beslutad av: Förnamn Efternamn

Kontaktperson: Namn, förvaltning, avdelning

Remissversion

Innehåll

Utredning om förutsättningar att ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst.....	0
Innehåll	2
Bakgrund	4
Blåsmusik i Väst – kort historiebeteckning	4
Spårvägens blåsorkester	4
Flygvapnets Musikkår	5
Göteborgs stad	5
Västra Götalandsregionen börja stödja orkestern	6
Nuvarande relation mellan Blåsmusik i Väst och Västra Götalandsregionen respektive Göteborgs stad.....	6
Uppdraget från kulturnämnden till Blåsmusik i Väst.....	6
Statsbidrag via samverkansmodellen	7
Stöd från Göteborgs stads kulturnämnd	7
Ekonomiska insatser från VGR och Göteborgs stad 2014-2024	8
Blåsmusik i Västs nuvarande ägarförhållanden.....	8
GWO	9
Varumärket BiV och GWO.....	9
Hyreskontrakt	10
Grundläggande förutsättningar för övertagande	10
Tidigare ärenden om övertagande av verksamhet	11
Skäl för att VGR tar över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Västs verksamhet.....	11
Försvarmusiken	12

Vad vinner Blåsmusik i Väst på att VGR tar över?	13
Skäl för att VGR inte ska ta över huvudmannaskap	13
Ekonomiska konsekvenser.....	14
Alternativa sätt att stötta blåsmusiken	15
Slutsats.....	16

Remissversion

Bakgrund

Regionfullmäktige behandlade den 27 februari 2024 en motion av Daniel Andersson (L) med förslag att ge regionstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna att ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst.

Regionfullmäktige beslutade följande:

1. Bifalla motionen.
2. Regionstyrelsen får i uppdrag att utreda förutsättningarna att ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst.

Motionären motiverade förslaget med att Göteborg och Västra Götaland har en lång blåsmusiktradition med verksamma blås- och slagverksmusiker. Det är en verksamhet som till stor del har finansierats av Göteborgs stad och Västra Götalandsregionen (VGR). Dagens finansiering är inte längre lika långsiktig och stark som den har varit. I dag kommer merparten av finansieringen från regionen. Orkesternas musiker är anställda på 50 procent och planer finns för att ytterligare halvera tjänstgöringen om finansiering inte kan säkras. Sådana förutsättningar skulle inte vara gynnsamma för vare sig orkestern eller för blåsmusikens framtid i vår region.

Mot den bakgrunden borde Västra Götalandsregionen utreda förutsättningarna att ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst och då i första hand inom ramen för något av de kulturbolag som regionen äger.

Ett övertagande av huvudmannaskapet skulle kunna bidra till att stärka blåsmusiken generellt och orkesterverksamheten i synnerhet samtidigt som blåsmusikcentrum får bättre möjligheter att verka och växa. Återväxten av blåsmusiker behöver säkras långsiktigt och blåsmusiken som konststart behöver lyftas. I ett nytt sammanhang och med nya förutsättningar kan det bli möjligt.

Blåsmusik i Väst – kort historiebeskrivning

Spårvägens blåsorkester

Blåsmusik i Väst (BiV) har sitt ursprung i en fritidsmusikkår av anställda vid Göteborgs Spårvägar (1905).

I slutet av 1980-talet/början av 1990-talet beslutade Göteborgs Spårvägar att avveckla orkestern. Som ersättning skapades Stiftelsen Göteborgsmusiken med orkesterns vänförening, Göteborgs Spårvägar AB och Göteborg & Co Promotion AB som stiftare. Vid denna tidpunkt blev musikkåren en professionell orkester – Göteborg Wind Orchestra (GWO) och fick tidsbegränsat stöd från Göteborgs stad via kulturnämnden med 3,0 mnkr för åren 1992 –1994.

Flygvapnets Musikkår

Orkestern hade uppdrag som Flygvapnets Musikkår 1997-2008 och med en heltidsanställd orkester finansierades verksamheten till en tredjedel av detta uppdrag.

Till följd av det förlorade försvarsmusikuppdraget om cirka 6 miljoner kronor samt ett ackumulerat finansieringsunderskott om cirka 1 miljon kronor tvingades verksamheten att anpassas till nya ekonomiska förutsättningar 2009, bland annat genom uppsägning av personal.

2018 fick orkestern åter uppdraget som Flygvapnets Musikkår, men utan garanterad volym eller fast finansiering, på avrop för varje enskilt uppdrag.

Göteborgs stad

Göteborgs stad lät göra en utredning 2010 om GWO:s kulturpolitiska relevans. Utredningen ledde till att kulturnämnden 2011-09-29 minskade bidraget till GWO och avsatte medel för att GWO skulle kunna göra en förstudie av hur verksamhet och ekonomi kan rekonstrueras och utvecklas.

Två ytterligare utredningar (Framtidsstudie och utredning om blåsorkestrernas framtida huvudmannaskap och alternativa finansieringsformer) behandlades av kulturnämnden 2013 respektive 2016. I båda fallen antecknade nämnden upprättad redovisning och förklarade uppdraget som fullgjort.

Göteborgs Spårvägar meddelade 2020 sin avsikt att lämna rollen som huvudsponsor och att inte längre utse styrelseledamöter i stiftelsen. Därefter inleddes en avvecklingsprocess av stiftelsen och samtidigt en process för att försöka säkra orkesterns fortlevnad.

Engagerade privatpersoner bildade Blåsmusik i Väst ekonomisk förening (BiV) och tog över huvudmannaskapet för orkestern från 2021. Stiftelsen avvecklades och alla tillgångar (notarkiv, vissa instrument mm) har överförs till BiV.

Västra Götalandsregionen börja stödja orkestern

Under 2009 fördes samtal mellan Göteborgs stad, Västra Götalandsregionen samt Statens kulturråd (Kulturrådet) om orkesterns fortsatta finansiering och organisationsform. Dessa samtal resulterade i att Västra Götalandsregionen och Kulturrådet beslutade att Västra Götalandsregionen skulle tillskjuta ett utvecklingsbidrag 2010 och 2011 med 1 miljon kronor per år samt att Kulturrådet ökade sitt bidrag med 1 miljon kronor och räknade upp tidigare verksamhetsstöd med drygt 4 %. Samtidigt fördes diskussioner om en eventuell bolagsbildning mellan GWO, Bohuslän Big Band samt Vara konserthus AB. Diskussionerna ledde inte till något beslut.

Stödet från Västra Götalandsregionen mellan 2012-2016 var lågt, men har från 2017 ökat från knappt 300 000 kronor till 3 350 020 kronor 2024.

Nuvarande relation mellan Blåsmusik i Väst och Västra Götalandsregionen respektive Göteborgs stad

Uppdraget från kulturnämnden till Blåsmusik i Väst

Blåsmusik i Väst (BiV) har ett långsiktigt uppdrag från kulturnämnden 2025-2026 (KUN 2024-00259) där de under uppdragsperioden ska:

- bedriva en musikverksamhet i Västra Götaland med Göteborg som hemvist och inriktning på det musikaliska arv som BiV vilar på; musik skriven eller arrangerad för blåsorkester.
- sträva efter att etablera en regional gästspelsscen utanför Göteborg och vara en resurs och drivande kraft i att stärka blåsmusikens hela ekosystem.
- fördjupa och utveckla rollen som regionalt blåsmusikcentrum med särskilt fokus på kulturskolan och aktivt uppsökande arbete för barn och unga i geografiska delar av Västra Götaland med lågt kulturdeltagande.

För att uppnå kulturstrategins mål om ett fritt rikt och starkt kulturliv i hela Västra Götaland har styrelsen för Blåsmusik i Väst AB i uppdrag att bedriva verksamhet inom följande utvecklingsområden och prioriteringar.

- Främja och stärka det ideella kulturlivet
- Stärka barn och ungas rätt till konst och kultur
- Öka geografisk spridning av konst och kultur
- Motverka hinder för ett jämlikt deltagande i kulturlivet
- Stärka förutsättningarna för skapande och konstnärlig frihet
- Bidra till kompetensutveckling och återväxt i kultursektorn

Statsbidrag via samverkansmodellen

Västra Götalandsregionen fördelar statsbidrag genom samverkansmodellen. Genom modellen fördelas statliga medel via Kulturrådet till regionerna som i sin tur fördelar dessa vidare till regionala kulturverksamheter i sina län. Medlen fördelas med utgångspunkt i regionala kulturplaner och i samråd med andra kulturmyndigheter och organisationer. Utöver statens medel i modellen bidrar regioner och kommuner med en väsentlig del av den totala finansieringen av verksamheterna i modellen.

Stöd från Göteborgs stads kulturnämnd

År 2023 beviljade kulturnämnden Blåsmusik i Väst ett treårigt Riktat stöd där 2025 utgör år tre av tre. Av underlaget framgår att Blåsmusik i Väst bedriver konsertverksamhet i Göteborg som bland annat ger barn och unga möjlighet att möta levande musik av hög kvalitet. Nämnden ser positivt på verksamhetens långsiktiga utveckling i de nya lokalerna i Haga Konserthall. Blåsmusik i Väst samfinansieras av Västra Götalandsregionen med ett tillhörande långsiktigt uppdrag. Kulturnämnden har inklusive indexuppräknings beviljat 2 556 000 kronor i riktat stöd för 2025.

Ekonomiska insatser från VGR och Göteborgs stad 2014-2024

År	VGR kr	Stadsbidrag kr	Göteborgs stad kr	Summa skattemedel
2014	0	7 095 000	4 000 000	11 095 000
2015	143	7 044 657	4 052 000	11 096 800
2016	0	7 127 300	4 000 000	11 127 300
2017	299 700	7 208 300	4 092 000	11 600 000
2018	305 700	7 320 040	4 092 000	11 717 740
2019	311 860	7 393 240	4 092 000	11 797 100
2020	318 097	7 511 533	2 046 000	9 875 630
2021	324 460	8 117 333	3 500 000	11 941 793
2022	330 949	8 463 777	2 830 000	11 624 726
2023	2 637 568	8 760 277	2 500 000	13 897 845
2024	3 350 320	8 839 127	2 500 000	14 689 447
Budget 2025	12 239 803 inklusive statsbidrag		2 556 000	14 795 803

GWO har i kompletterings PM daterad 2024-11-05 angett följande:

”Med regionens beslut och befarat beslut från staden skulle det totalt verksamhetsstödet för 2025 uppgå till 14,8 Mkr. Vi har angivit ett mycket lågt räknat behov för 2024 i nivån 17 Mkr för att kunna upprätthålla verksamheten men en rimlig lägstanivå för 2025 är minst 18 Mkr.”

Beslutade bidrag för 2025 är därmed ca 3,2 miljoner kronor lägre än föreningens uppskattade behov för en rimlig lägstanivå.

Blåsmusik i Västs nuvarande ägarförhållanden

Blåsmusik i Väst är en ekonomisk förening, med säte i Göteborgs kommun. Föreningens ändamål är utföra konsertverksamhet med en professionell blåsorkester samt att genom samverkan och projekt verka för att främja blåsmusikens utveckling lokalt, regionalt och nationellt.

Blåsmusik i Väst är sedan 2021 huvudman för blåsorkester Göteborg Wind Orchestra (GWO).

GWO

GWO har 22 halvtidsanställda musiker i grundbemanning och det är enligt orkestern det minsta antal de måste vara för att med klangmässig kvalitet kunna uppföra den musik som är deras själ och identitet.

GWO har i kompletterande PM angett att flera vakanser i orkestern inte kan återbesättas med fast anställda musiker utan vikarier kallas in till enskilda produktioner. Det har negativa effekter på den musikaliska utvecklingen och orkesterns klang. Orkestern har ingen fast knuten chefsdirigent eller konstnärlig ledare.

Nivån på administrativt stöd är nu så låg att det är ett direkt hot mot arbetsmiljön och det påverkar hela verksamhetens möjligheter till planering och framförhållning.

GWO har idag uppdraget som Flygvapnets Musikkår men utan garanterad volym eller fast finansiering utan på avrop för varje enskilt uppdrag. Avrop sker vad gäller uppdrag för mindre ensembler och något enstaka årligt uppdrag för hela orkestern. GWO har pågående dialog med Försvarsmusiken och målet för GWO är att nå ett avtal som innebär att orkestern går under begreppet avtalsorkester hos försvarsmusiken.

Varumärket BiV och GWO

Blåsmusik i Väst (BiV) beskriver sig själva på sin hemsida på följande vis:

Göteborg Wind Orchestra är en professionell blåsorkester med långa och stolta traditioner från Göteborg Spårvägspersonals Musikkår som bildades redan år 1905. Orkestern uppträdde i många år under namnet Spårvägens Musikkår innan man 1992 blev en heltidsanställd professionell orkester och fick namnet GöteborgsMusiken. Under åren 1997-2009 framträdde orkestern även som Flygvapnets Musikkår. 2007 byttes namnet till Göteborg Wind Orchestra (GWO).

Idag ger GWO konserter i Göteborg och i hela Västra Götaland. GWO genomför även barn- och skolkonserter, workshops och samarbeten med verksamheter inom det ideella musiklivet. Orkesterns kännetecken är den musikaliska bredden med unik klang och samspelthet men även individuellt skickliga musiker av högsta klass.

Göteborg Wind Orchestra har spelat in ett flertal CD-skivor av mycket hög kvalitet och totalt har dessa sålts i över 320 000 exemplar!

Göteborg Wind Orchestra är en regional kraft som stärker Göteborgs och Västra Götalands kulturliv och erbjuder musikaliska upplevelser av högsta kvalitet. Med nya initiativ tar GWO blåsmusiken in i framtiden med stöd från Västra Götalandsregionen och Göteborgs Stad.

Hyreskontrakt

Blåsmusik i Väst har idag ett kontrakt med privat fastighetsägare. Parterna har med 6 månaders varsel möjlighet att säga upp hyreskontraktet.

Blåsmusik i Väst har med fastighetsägarens godkännande möjlighet att hyra ut konsertlokalen i andrahand till andra kulturverksamheter för till exempel andra verksamheters konserter och körer (andrahandsuthyrningen drivs dock inte kommersiellt).

Grundläggande förutsättningar för övertagande

Kommuner och regioner får själva ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller regionens område eller deras medlemmar. Till de obligatoriska uppgifterna för regionerna hör hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, regionalt utvecklingsansvar tandvård för barn och unga och patientnämnder. Uppgifter som regionerna frivilligt kan åta sig är kultur, turism och utbildning.

Kommuner och regioner får inte ha hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, en annan region eller någon annan ska ha hand om.

Kommuner och regioner ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Därtill gäller att den insats kommunen/regionen gör på visst område och för visst ändamål till sin omfattning ska stå i rimligt förhållande till det intresse och den nytta som kommunen/regionen och dess medlemmar har av åtgärden.

Det är sannolikt inte i strid med kommunallagen om VGR skulle ta över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst/Göteborg Wind Orchestra, men det är inget VGR är skyldig att göra. Västra Götalandsregionen har inte heller något juridiskt ansvar för att säkerställa GWO: s fortlevnad.

Om VGR tar på sig ansvaret för verksamheten gäller att om likartad verksamhet är i liknande situation måste VGR behandla frågan på samma sätt.

Tidigare ärenden om övertagande av verksamhet

VGR har sedan regionbildandet inte övertagit ansvaret för någon kulturverksamhet. Diskussioner har förts när det gäller övertagande av verksamhetsansvaret för verksamheter där VGR inte är ensamma stiftare som Bohusläns museum och Västergötlands museum. Planer som slutligen inte genomfördes. En utredning genomfördes 2015 för att "utreda hittillsvarande finansieringsmodellerna och återkomma med förslag till hållbara och långsiktiga finansieringslösningar på området". Utredningen berörde de samfinansierade kulturinstitutionerna och föreslog i två av de tre alternativa förslagen att ansvaret för finansiering och drift av Röhsska Museet överförs till VGR. Någon förändring av ansvaret som följd av utredningen gjordes inte.

Skäl för att VGR tar över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Västs verksamhet

Kulturnämnden och styrelsen för kulturutveckling angav samstämmigt i sina motionssvar att

- GWO är genom Blåsmusikcentrum (BMC) en resurs för regionens kulturskolor för att stärka blåsmusiken för barn och unga. Som inspiratör för målgruppen kan orkestern bidra till ökat intresset för blåsinstrument och orkesterspeland och orkestern är en viktig aktör för att säkra återväxten av nästa generations professionella musiker i Västra Götaland. GWO bedriver utöver BMC en omfattande professionell konsertverksamhet för vuxna.
- Idag finns ingen professionell blåsorkester i Västra Götaland utöver GWO och tillsammans med storbandet Bohuslän Big Band ingår de i nätverket för professionell blåsmusik i Sverige, ett initiativ av Kungliga Musikaliska Akademien där elva nationella ensembler ingår. GWO har enligt egen utsaga kompetens att framföra specialskriven repertoar för blåsorkester med hög konstnärlig kvalitet och riskerar inför 2025 att stå utan stabil huvudman, vilket skulle innebära negativa konsekvenser för såväl enskilda musiker som för invånarnas

tillgång till kultur och för det musikaliska arv som riskerar att gå förlorat om ingen professionell ensemble kan föra musiken vidare.

GöteborgsOperans VD uttrycker att GWO är ett viktigt tillskott till blåsarsidan. ”Vi behöver alla vi kan få. Det är viktigt att branschen har flera aktörer och att få barn och unga att lägga tid på ett instrument.” Det är en generell brist på blåsmusiker.

Helena Wessman från Gotlandsmusiken framförde att det finns en stark blåsmusiktradition i Sverige som minskat sedan 80-talet. Nätet av blåsmusikorkestrar ser effekten av att vi tappat blåsmusiker i hela Europa.

Nationellt centrum för unga talanger anser att GWO är en viktig aktör i arbetet med kulturskolorna.

Högskolan för Scen och Musik (HSM) har ett långvarigt samarbete med GWO riktat mot kandidatstudenter inom blåsmusik och komposition. Samarbetet gäller även konserter, arrangemang, lokaler, utrustning och teknik. GWO kan vara en potentiell arbetsgivare för studenterna.

HSM anser att det skulle betyda mycket för blåsmusiken med en stark huvudman. De bidrar med kompetens inom området. Vad gäller blåsmusik så har HSM svårt att hitta annan aktör som håller samma konstnärliga nivå.

Förutom brist på blåsmusiker, lyfter HSM även bristen på instrumentreparatörer.

Försvarsmusiken

För det fall att Västra Götalandsregionen kommer fram till ta över huvudmannaskapet för orkestern, kan det finnas intresse att ha ett samarbete – träffa överenskommelse med VGR. Försvarsmusiken har idag ingen budget för att GWO kan bli avtalsorkester men möjligt från 2026/27.

Efter NATO-inträdet finns önskemål från Försvarsmusiken att det ska finnas en blåsorkester i Västsverige och ser positivt på att orkestern har ett regionalt huvudmannaskap, jämför [Gotlands regemente](#) och [Gotlandsmusiken](#)

Det är viktigt att klargöra att det inte är ett regionalt ansvar att tillhandahålla blåsorkester till Försvarsmusiken.

Vad vinner Blåsmusik i Väst på att VGR tar över?

Enligt underlag från GWO behöver verksamheten:

- en grundfinansiering som är tillräcklig för att kunna driva och utveckla verksamheten
- framförhållning vad gäller förutsättningar (både nivå på grundfinansiering och inriktning av uppdrag) som möjliggör planering, samarbeten, turnéer etcetera som kan koordineras med till exempel olika regionala arrangörers planering och även gör det möjligt att besätta de vakanser som finns och de som kommer att uppstå
- huvudman med stabilitet som säkrar verksamhetens grund och som kan bära ett mera långsiktigt ansvar.

Ordförande och VD lyfte förväntade fördelar som ökad långsiktighet, tryggade anställningar och minskat ansvar för administration. Vid fråga om hur de såg på konsekvenserna av ett regionalt huvudmannaskap svarade de att de skulle vilja ha det som Bohuslän Big Band.

Bohuslän Big Band är däremot en del av Vara Konserthus AB som ägs av Vara kommun. VGR ger uppdrag till styrelsen för Vara Konserthus AB, men är inte delägare.

Skäl för att VGR inte ska ta över huvudmannaskap

Kulturnämnden och styrelsen för kulturutveckling lyfte i motionssvaret följande potentiella negativa konsekvenser av att VGR tar över huvudmannaskapet:

- En stor andel av regionens totala medel till kultur fördelas idag till institutioner, där scenkonst- och musikinstitutioner dominerar. Att avsätta ytterligare medel från det fria kulturlivet till en institution kan bidra till urholkning av stödsystemet, där minskning av ”fria” medel inte går i linje med kulturnämndens kulturpolitiska inriktning. Ett eventuellt övertagande av huvudmannaskap bör därför vara kostnadsneutralt.
- GWO är en av flera aktörer som arbetar med att stärka återväxten av professionella blåsmusiker. Blåsmusikcentrum (BMC) har en

begränsad verksamhet och dess betydelse för de professionella symfoniorkestrarna i Västra Götaland kan ifrågasättas, eftersom möjlighet till spetsrekrytering ofta sker på en internationell marknad. På längre sikt är frågan om återväxt angelägen och BMC har en viktig roll när det gäller kulturskolan

- Flera regionägda kulturbolag står kommande år inför tuffa ekonomiska prioriteringar kopplat till såväl kompetensförsörjning som förändrade lokalbehov som kräver stora investeringar utifrån befintlig verksamhet.
- Blåsmusik i Västs regionala närvaro (utöver BMC) kan behöva förtydligas och utökas om VGR blir ny huvudman.

Därtill kommer att VGR inte tagit över ansvaret för någon kulturverksamhet sedan regionbildningen (se sidan 11).

För närvarande pågår en utredning om övertagande av huvudmannaskap för Folkteatern Västra Götaland AB. Det är lämpligt att utredningarna genomförs på likartat sätt i tillämpliga delar.

Ekonomiska konsekvenser

- För att upprätthålla nuvarande nivå hävdar GWO att för en rimlig lägstanivå behöver de minst 18 miljoner kronor för 2025 års verksamhet.
- Från samtalen med Försvarsmusiken och GWO anas en underliggande förväntan att VGR inte bara tar över huvudmannaskapet utan också är villig att satsa på orkesterns utveckling.
- Försvarsmusiken önskar en högre tjänstgöringsgrad hos orkesterns medlemmar. Kostnaden för varje 10%-ig ökning av tjänstgöringsgraden är 1,6 miljoner kronor. Det är osäkert vad Försvarsmakten kan betala.
- Därtill kommer kostnader för administration, lokaler för repetition och konserter. VGRs konsertbolag har idag inte några lediga lokaler för att inrymma ytterligare orkester för repetition och konserter.
- Västfastigheter uppger att VGR inte heller har några lediga lämpliga lokaler i Göteborg. Det är oklart om VGR skulle kunna ta över befintligt hyreskontrakt och för hur lång tid. I annat fall skulle VGR behöva hyra en annan lokal för verksamheten. Västfastigheter uppskattar att det kan vara svårt att hitta en lämplig lokal. Det är sannolikt att det tillkommer kostnader för anpassning av lokalen för verksamhetens behov. Hyresnivån är därmed svårbedömd.

- Enligt Göteborgs stads Riktlinjer för kulturstöd kan inte stöd beviljas till verksamhet som har en annan offentlig huvudman.
- Det statliga kulturstödet kommer sannolikt att minska de närmaste åren. Stödet har det senaste året inte räknats upp i paritet med kostnadsutvecklingen.
- VGR får därmed vara beredd att bära huvudparten av kostnaderna för verksamheten.
- Varken Göteborgs Symfoniker eller GöteborgsOperan ser några synergieffekter eller möjliga besparingar genom ett övertagande. I bolagens ägardirektiv står att verksamheterna ska hålla en hög internationell konstnärlig kvalitet, vilket inte kan säkerställas i relation till Göteborg Wind Orchestra (GWO) utifrån ensemblens konstnärliga nivå som helhet bland annat utifrån aspekter som rekryteringsförfaranden. Bolagen uppger att de i dagsläget inte har något direkt samarbete med GWO, men att enskilda musiker förekommer som vikarier. Därutöver ser inte bolagen att GWO har en avgörande roll för institutionsorkestrarnas möjlighet till kompetensförsörjning av blåsmusiker, eftersom spetsrekrytering av musiker ofta sker på en internationell marknad.

Alternativa sätt att stötta blåsmusiken

GWO har genom Blåsmusikcentrums (BMC) etablering blivit en viktig aktör i Västra Götaland i frågan att stärka återväxten av blåsmusiker. Framför allt har verksamheten en roll att spela när det gäller insatser kopplade till kulturskola och i mötet med amatörorkestrar där barn och unga finns. BMC bedriver idag en begränsad verksamhet där effekterna för de professionella symfoniorkestrarna i Västra Götaland är svåra att mäta, med hänvisning till att verksamheten är relativt ny.

Det finns idag en samsyn mellan politik, akademi, institutioner och det fria musiklivet om att strukturer för återväxten av blåsmusiker i Sverige är svaga och att behov av insatser för att stärka och lösa frågan på längre sikt är angelägna att adressera.

VGR bör vidare undersöka alternativa vägar för att stötta blåsmusiken och återväxten av unga talanger på ett hållbart sätt, där ekonomiska undanträngningseffekter om möjligt undviks, samtidigt som det goda arbete som BMC lagt grund till kan förvaltas och utvecklas in i framtiden. Kulturlivet står inför en rad ekonomiska utmaningar där samverkan och gemensam resursanvändning är en nyckel till framgång.

Slutsats

Vid en sammanvägd bedömning överstiger inte fördelarna av ett övertagande av huvudmannaskapet nackdelarna. Utredningen rekommenderar därför att VGR inte tar över huvudmannaskapet för Blåsmusik i Väst.

Remissversion

Referenslitteratur och genomförda intervjuer

Tidigare utredningar och beslut

Kulturförvaltningarna i Göteborgs stad och Västra Götalandsregionen beslutade i november 2010 att anlita en särskild utredare (Christer Rytterskog) för att belysa GWO:s kulturpolitiska relevans.

Utredningen behandlades av Göteborgs kulturnämnd 2011-09-29 § 153 Dnr 1429/09

Gärde Wesslau utförde 2013 en **Framtidsstudie** på uppdrag av Stiftelsen GöteborgsMusiken som var huvudman för GWO fram till 2020. Göteborgs stad anslog 400 tkr för studien.

Utredningen behandlades av Göteborgs kulturnämnd 2013-11-28 § 84 Dnr 1359/11

Samarbetsavtal mellan Stiftelsen Göteborgsmusiken/GWO och GöteborgsOperan daterad 29 augusti 2013, bilaga till Strategisk Verksamhetsplan antagen 2013 av styrelsen för Stiftelsen Göteborgsmusiken

På uppdrag av Göteborgs kulturnämnd 2015-11-26 § 210 har förvaltningen gett Hans Eneflo Kultur (HEK) i uppdrag att genomföra en utredning om Göteborg Wind Orchestra. Diarienummer 0673/16. Utredningsuppdraget har i huvudsak behandlat blåsorkesterns framtida huvudmannskap och alternativa finansieringsformer.

Utredning om finansieringsmodeller för samfinansierade kulturinstitutioner i Göteborg med mera, Diarienummer RS 475—2015 beslutad i regionstyrelsen 2015-12-08 § 313

Underlag från Blåsmusik i Västra Götalandsregionen

Göteborg Wind Orchestra – Sveriges framtidsorkester inom blåsmusik, Diarienummer RS 2024-02488

Kompletterande PM angående nuläge för Blåsmusik i Väst och Göteborg Wind Orchestra, RS 2024-02488

Aktuella beslut

Kulturnämnden i VGR:s långsiktiga uppdrag till styrelsen för Blåsmusik i Väst 2025-2026, 2024-09-24 § (KUN 2024-00259

Kulturnämnden i VGR, Detaljbudget 2025, 2024-10-24 § 107

Kulturnämnden i Göteborgs beslut om fördelning av riktat stöd för 2025, 2024-12-16 § 234

Referensmaterial

Interpellationer och motioner om Göteborgsmusiken/GWO i riksdagen

GWO:s hemsida: <https://gwo.se/>

Intervjuer och korrespondens

Blåsmusik i Väst ekonomisk förening, Stig Fredriksson ordförande och Kristian Jörgensson VD, möte 2024-05-06 och 2024-10-14

Kulturförvaltningen, Nina Vilnegård, regionutvecklare och Dick Wesström, ekonom, kontinuerliga avstämningar från maj 2024

Försvarsmusiken Anders Ahlbin, ansvarig för strategisk planering och kontakt inom försvarsmusiken och Nina Vilnegård, kulturförvaltningen, möte 2024-06-04

Mats Andersson GöteborgsOperan om samarbetsavtalet mellan GO och GWO, mejlväxling 2024-09-04

Vara Konserthus AB, Petra Kloo, dåvarande VD, telefonsamtal 2024-09-16

Vara Konserthus AB, Petra Kloo dåvarande VD och Eric Brandström Arellano orkesterchef Bohuslän Big Band, videosamtal 2024-09-24

Nationellt centrum för musiktalanger/YOMA, ordförande Staffan Rydén, telefonsamtal 2024-09-20,
Ulrich Kaatz Direktör och konstnärlig pedagogisk ledare, telefonsamtal fö

Kulturförvaltningen, förvaltningschef Kerstin Alnebratt, och enhetschef Jennie Wilhelmsson Hedeberg avdelning konst och kultur Videosamtal 2024-09-17 och 2024-12-17 videosamtal med Kerstin Alnebratt

GöteborgsOperan AB, VD Christina Björklund, videosamtal 2024-09-20

Göteborgs Symfoniker AB, Anna-Karin Larsson VD, videosamtal 2024-10-03

Göteborgs stad, Nina Wallgren och Kerste Broberg, samordnare, Enheten Kulturstöd, möte 2024-10-08

Gotlandsmusiken, Helena Wessman Länsmusikchef, tidigare VD för Göteborgs Symfoniker AB, telefonsamtal 2024-12-01

Västfastigheter, Roger Olausson, enhetschef, område regionala fastigheter, videosamtal 2025-02-05

Högskolan för Scen och Musik, Jesper Lundgren, prefekt och Daniel Stighäll,
avdelningschef för institutionen för klassisk musik och kyrkomusik,
videosamtal 2025-02-14

Remissversion